

Høringsnotat fra Forleggerforeningen

Forleggerforeningen er en interesseorganisasjon for forlag. Forlag står for mellom 90 og 95 av omsetningen fra salg av digitale og papirbaserte læremidler i Norge, og produserer det meste av norskspråklig pensumlitteratur for høyere utdanning. Forleggerforeningen arbeider også for å styrke lesingen i Norge. Vi kommenterer i dette notatet finansiering av læremidler til Fagfornyelsen, finansieringen av Diku og Lærebokutvalget for høyere utdanning, og på postene som omhandler finansieringen av Foreningen Iles.

1. Finansiering av læremidler til Fagfornyelsen

Læremidler har og vil fortsatt ha en betydning for hva som skjer i norske klasserom. For at Fagfornyelsens ambisjoner skal innfris, må det, når reformen skal implementeres, være tilstrekkelig økonomisk handlingsrom til at skoleeiere, skoleledere og lærere har reell valgfrihet til å bruke de læremidlene de mener gir best læring i tråd med de nye læreplanene.

a) Grunnskole

I statsbudsjettet for 2020 foreslås totalt 250 mill. kroner til trykte og digitale læremidler i forbindelse med innføringen av Fagfornyelsen. Av disse skal 170 mill. dekke merutgifter kommunene har til innkjøp av nye læremidler. Forleggerforeningen ser med glede på at det bevilges midler til dette formålet. Samtidig er vi bekymret for at midlene ikke vil strekke til. Vi mener det ikke er grunnlag for at kostnaden totalt sett for læremidler vil være lavere nå enn ved implementeringen av forrige reform. Dreiningen vi ser mot lisensbaserte betalingsmodeller gjør inngangskostnaden for noe lavere, mens totalkostnaden vil være lik eller høyere. Justert for prisvekst er bevilgningene som ligger i regjeringens budsjettforslag 66 pst lavere enn det som ble bevilget årlig til formålet i perioden 2006-2008.

Forleggerforeningen har tidligere estimert og spilt inn til KD at Fagfornyelsen vil innebære en ekstrakostnad for kommunene på 300 millioner kroner per år over tre år i innkjøp av læremidler (40 pst lavere enn bevilgningene i 2006-2008). Vi mener fortsatt at dette er et realistisk estimat.

b) Videregående skole

Det bevilges ikke en krone for å kompensere for innkjøp av læremidler i forbindelse med Fagfornyelsen i videregående skole. Det er alvorlig.

Da gratis læremidler ble innført i videregående opplæring i 2010, ble det lagt til grunn at en tredjedel av læremidlene normalt skiftes ut hvert år. I regjeringens budsjettforslag forutsettes det på denne bakgrunn at fylkeskommunene ikke vil ha noen merutgifter knyttet til innkjøp av læremidler til Fagfornyelsen.

Forleggerforeningen mener det er grunn til å ettergå denne forutsetningen. I årene 2006-2008 kjøpte fylkeskommunene inn læremidler til videregående skole, ett år av gangen (altså 1/3 av læremidlene). I årene etter innføringen av reformen ser vi at salget har stabilisert seg på et betydelig lavere nivå. Det er ingen holdepunkter for at fylkeskommunene ikke vil få betydelig høyere utgifter til læremiddelinnkjøp, dersom målet er at elever og lærere skal ha tilgang til læremidler til de nye planene når de implementeres. Denne merutgiften kompenseres de ikke for. En vellykket

implementering av Fagfornyelsen i videregående skole forutsetter dermed at fylkeskommunene bruker en betydelig større andel av sine budsjetter til læremiddelinnkjøp enn det de normalt gjør.

c) Kap. 226, post 21 Den teknologiske skolesekken

Forleggerforeningen er fornøyd med at Den teknologiske skolesekken videreføres. Det bevilges 50 mill. kroner til en tilskuddsordning for innkjøp av digitale læremidler tilpasset Fagfornyelsen. Vi synes imidlertid det er synd at denne støtten reduseres med 20 mill. kroner sammenlignet med tilsvarende bevilgning for 2019 (etter revidert nasjonalbudsjett). Tiltaket er et viktig virkemiddel for å sikre digitaliseringen av norsk skole.

Forleggerforeningen støtter at det bevilges støtte til oversetting, tilpassing og utvikling av digitale læremiddel på samisk. Vi er også glade for at tilskuddet som går til utvikling av læremidler det ikke er kommersielt grunnlag for utvikling av styrkes.

2. Diku og Lærebokutvalget for høyere utdanning

Lærebøker på norsk i høyere utdanning er et avgjørende virkemiddel for å sikre norsk som et fullverdig samfunnsbærende språk. Midler fra Lærebokutvalget for høyere utdanning, som forvaltes av Diku, er avgjørende for utgivelse av lærebøker for små fag, nynorsk og samisk, og er et viktig språkpolitisk virkemiddel. Det er behov for å øke disse bevilgningene, og samtidig legge inn en komponent for digitale versjoner av bøkene blant annet på den digitale plattformen Allvit, som er spesielt utviklet for norske studenter. Vi oppfordrer i likhet med NFFO komiteen til å øremerke minst 10 millioner kroner av Dikus bevilgning til Lærebokutvalget for høyere utdanning.

3. Kap 226, post 21 og kap 225 post 74-75. Finansieringen av Foreningen !les

Forleggerforeningen slutter seg til Foreningen !les sine kommentarer til regjeringens forslag til statsbudsjett. Foreningen !les finansieres av midler bevilget over følgende poster: Kap 226 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringa - Post 21 (Oppfølging av språkstrategien) og Kap. 225 Tiltak i grunnopplæringa Post 74 og Post 75.

Foreningen !les spiller en vesentlig rolle for arbeidet med lesestimulering blant barn og unge i Norge, og har spisskompetanse på hvordan man når frem til og skaper leselyst og lesekompetanse hos denne aldersgruppen. Bevilgningen i kap 226, post 21 har holdt seg konstant på 3,5 mill. kroner siden den ble etablert i 2016. Midlene har ikke blitt indeksregulert, noe som innebærer en realnedgang. I regjeringens budsjettforslag er det i tillegg lagt opp til en reduksjon i midlene bevilget i kap 225 post 74 fra 9,9 mill. kroner i 2018 til 9,4 mill. kroner i 2020. Til sammen innebærer dette en begrensning av Foreningen !les sitt handlingsrom i å videreutvikle og utvide sårt tiltrengte les tiltak for barn og ungdom i Norge.

Forleggerforeningen stiller seg til disposisjon dersom det er behov for ytterligere kommentarer eller mer informasjon.